

IPR in New Value Creation: Raportti matkasta Kaliforniaan huhtikuussa 2015

Noora Arkia, Olli Pitkänen

Matkalle osallistuneet projektin jäsenet:

Olli Pitkänen, Noora Arkia (IPR University Center)

Tuomas Mylly (Turun yliopisto)

Anette Alén-Savikko (Helsingin yliopisto)

Matti Rossi, Mikko Riepula, Vesa Kantola (Aalto-yliopisto)

Ano Sirppiniemi (Teosto)

Vierailijat:

Anna Haapanen (Roschier ja Stanfordin yliopisto)

Noora Pinjamaa (Aalto-yliopisto)

Berkeley'n yliopiston oikeustieteellinen tiedekunta, kuva: Olli Pitkänen

IPR in New Value Creation on monitieteinen tutkimusprojekti, joka luo osaamista ja kehittää menetelmiä ja työvälineitä aineettomien oikeuksien arvon määrittämiseen.

Projekti vastaa yhteiseen pääkysymykseen: Millaisia keinoja voidaan tulevaisuudessa käyttää aineettoman pääoman ja etenkin aineettomien oikeuksien, kuten patenttien ja tekijänoikeuksien, arvon määrittämiseen? Tähän yhteiseen pääkysymykseen haetaan vastausta usean tieteenalan yhteisvoimin.

Projektin tutkijat edustavat liiketaloustieteen, oikeustieteen ja tulevaisuudentutkimuksen huippuosaamista IPR University Centerissä, Aalto-yliopistossa, Turun yliopistossa ja Helsingin yliopistossa.

Projektin rahoittavat Tekes, osallistuvat yliopistot sekä Nokia, Wärtsilä, Yleisradio, työ- ja elinkeinoministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö ja Teosto.

Tutkijaryhmämme vieraili San Franciscossa sekä Palo Alton alueella sijaitsevilla yrityksillä ja tutkimuslaitoksissa. Nämä toimijat ovat kukin omalla alallaan immateriaalioikeuksien arvonmuodostuksen asiantuntijoita. Yhteinen matkaohjelma alkoi tiistaina 7.4.2015.

Tiistai-iltana vierailimme IPValue -nimisessä yrityksessä, jonka liiketoiminta koostuu pääasiassa yritysten konsultoinnista patenttipoolien hyödyntämisessä. Koska IPValue tarvitsee immateriaalioikeuksien arvonmäärittäystä käytännön toiminnassaan, olimme ennen kaikkea kiinnostuneita sen edustajien näkemyksestä siitä, miten arvo käytännössä määritetään. IPValuen edustajana tapaamisessa toimi *George Park*. Kysyimme häneltä, millaisia malleja yritys käyttää patenttien ar-

von määrittämisessä. Saimme vastaukseksi, ettei yksiselitteistä kaavaa arvonmäärittäykseen ole olemassa. Arvoa määritettäessä otetaan huomioon monenlaisia seikkoja, kuten mikä kilpailevan yrityksen patentin arvo on, miten patenttia aiotaan käyttää ja miten suuria riskejä sen täytäntöönpanoon liittyy. Parkin tärkein viesti meille oli, että patenttien arvottamiseen liittyy monia epävarmuustekijöitä, eikä tarkkoja arvoja koskaan saada määritettyä. (<http://www.ipvalue.com/>)

Tiistai-iltapäivänä menimme vierailemaan Prezillä, jonka liiketoiminta pohjautuu esitelmäohjelmistopalvelu *prezi.com*:in tarjoamiseen. Prezillä tapasimme *Sacha Osternin*. Yritys tarjoaa palveluaan ilmaiseksi, joten meitä kiinnosti eniten, mistä Prezin tuotto tulee. Ostern kertoi liiketoimintamallista, että Prezin tarjoaman palvelun perusversio on ilmainen

Kuva: Olli Pitkänen

ja käytettävissä internetselaimen välityksellä, mutta kaikki palvelun avulla tehty materiaali tulee julkiseksi ja vapaasti kenen tahansa käytettäväksi. Mikäli käyttäjä ei halua tekemiensä esitelmien julkisuutta, tulee tämän maksaa palvelun laajennetusta versiosta. Sen lisäksi, että Prezi tarjoaa maksua vastaan käyttäjälle mahdollisuuden estää esitelmiensä julkisuus, se myy myös lisätallennustilaa ja sen tuotto siis muodostuu näistä kahdesta lisäominaisuudesta suoritettavista maksuista. Projektimme

Työpaja Berkeleyn yliopistossa. Etualalla Ano Sirpiniemi. Kuva: Vesa Kantola

kannalta kiinnostavinta Prezissä onkin juuri se, että vaikka sen nimikotuote on täysin ilmainen, se lukeutuu maailmanlaajuisesti 50 tuottoisimman start-up yrityksen joukkoon. Mahdollisuus estää muita käyttäjiä käyttämästä tekijänoikeudella suojattua aineistoa on siis selvästi arvokas kauppatavara.

Keskiviikon 8.4.2015 ohjelma koostui projektimme tutkijoiden sekä Berkeleyn yliopiston School of Lawn (*Boalt Hall*) ja Berkeley Center of Law & Technologyn yhteisestä työpajasta, johon osallistuminen oli matkamme päätarkoitus.

Työpajan isäntänä toimi Berkeleyn yliopiston professori *Robert Merges*. Mukana oli myös yliopiston opiskelijoita ja tutkijoita, paikalli-

Professori Robert Merges kommentoi projektimme esityksiä. Kuva: Vesa Kantola.

nen Microsoftin edustaja sekä opiskelijoita Kalifornian yliopiston Hastings College of the Lawsta. Saimme esitellä näille amerikkalaisille kollegoillamme IPR in New Value Creation -projektiamme sekä omia tutkimuskohteitamme ja saimme heiltä arvokasta palautetta sekä näkemyksiä työstämme.

Työpajan avasi professori Merges, joka kertoi immateriaalioikeuksien tämänhetkisestä merkityksestä. Hänen puheessaan korostui se, että nykyään erittäin arvokasta on myös moni sellainen aineeton pääoma, mitä ei suojata immateriaalioikeuksin. Lisäksi hän painotti, että immateriaalioikeuksien arvo ei välttämättä

Kuva: Vesa Kantola.

ole se, miltä ensisilmäyksellä saattaa näyttää. Usein on esimerkiksi niin, että vaikka oikeudet sinänsä olisivat olemassa, ei niitä ole järkevää pyrkiä täytäntöönpanemaan. Oikeudenhaltijat

usein luopuvat oikeuksistaan muun muassa siksi, että niiden täytäntöönpaneminen olisi liian työlästä.

Mergesin alustuksen jälkeen oli meidän vuoromme esitellä omia tutkimuskohteitamme. Ensin Olli Pitkänen esitteli IPR in New Value Creation -projektin yleisesti. Sitten Tuomas Mylly kertoi tutkimuksestaan ”standardiesentiaalipatenttien” ja kilpailuoikeuden suhteesta. Mikko Rieppola puhui aineettomasta omaisuudesta taloudelliselta kannalta ja erityisesti ohjelmistoyrityksen näkökulmasta. Anette Alén-Savikko esitteli yleisesti EU-oikeuden viimeaikaista kehitystä immateriaalioikeuksien alalla. Myös Anna Haapanen kertoi omasta tutkimuksestaan, joka koskee avoimen lähdekoodin ohjelmistoihin liittyviä patenttikysymyksiä. Tämän jälkeen Ano Sirpiniemi vielä esitteli tilaisuudessa Teoston. Hän kertoi sen toiminnasta sekä erityisesti Teoston viimeaikaisista tutkimusprojekteista. Viimeisenä Noora Arkia esitteli pro gradu tutkielmansa aiheen, tekijänoikeuden EU:n laajuisen sammumisen erityisesti videopelien luovutuksissa, jonka jälkeen professori Merges vielä koosti tilaisuudessa puhutun loppupuheenvuorossaan.

Torstaina 9.4.2015 ohjelmassa oli vierailut Tulevaisuudentutkimuksen instituutissa sekä Tekesin Palo Alto yksikössä ja Nexit Ventures -sijoitusyhtiössä.

Tulevaisuudentutkimuksen instituutin, Institute for the Future (IFF), edustaja Sean Ness esitteli instituutin toimintaa ja sen visioita tulevaisuudesta. Erityisesti hän puhui siitä, miten teknologian arvioidaan kehittyvän, mikä tietenkin vaikuttaa myös immateriaalioikeuksien merkitykseen tulevaisuudessa.

Sean Ness, Institute for the Future. Kuva: Vesa Kantola.

Tekesillä *Thuong Tan* sekä *Tiina Tanninen-Ahonen* kertoivat Tekesin toiminnasta Kaliforniassa sekä yhteistyöstä suomalaisten yritysten kanssa.

Nexit Venturesin edustaja *Michel Wendell* kertoi meille immateriaalioikeuksien arvostuksesta pääomasijoitusyhtiön näkökulmasta sekä malleista, joita yritykset käyttävät immateriaalioikeuksien hyödyntämisessä.

Kokonaisuutena vierailumme Kaliforniassa oli kattava katsaus Piilaakson immateriaalioikeuskuulumisiin. Saimme kuulla amerikkalaisten ajatuksia aineettoman pääoman arvosta sekä arvostuksesta hyvin erilaisista näkökulmista ja tilaisuuden verrata Suomessa vallitsevaa näkemystä immateriaalioikeuksien merkityksestä Yhdysvalloissa vallitsevaan näkemykseen. Lisäksi saimme paikallisilta arvokasta palautetta tutkimuksestamme.

Lisätietoja: Olli Pitkänen, IPR University Center, olli.pitkanen@iprinfo.com